

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Statsministeriet
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K

Dato: 13. marts 2008

J.nr.: 415-0001

Indberetning vedr. Grønlands Landstings forårssamling, onsdag den 12. marts 2008.

Landstinget behandlede følgende dagsordenspunkter:

Punkt 10:

Forslag til forespørgselsdebat om hvilke initiativer Landsstyret agter at igangsætte for at afhjælpe den massive lærermangel parallelt med den allerede eksisterende læreruddannelse.

(Siumuts landstingsmedlemmer)

Forslagsstillerne ønskede debat om initiativer til afhjælpning af lærermanglen i Grønland. Der blev udtrykt ønske om, at ”der kan gennemføres uddannelser af egnede undervisere til følgende områder:

Undervisere i de mindste klasser.

Undervisere i de mellemste klasser.

Undervisere i de største klasser.”

Der mangler også undervisere i fysik, sprog og matematik, ligesom der bør gennemføres uddannelse for vikarer og timelærere. På Seminariet skal der gøres plads til flere studerende, og problemet med lærere, der flytter mellem kommunerne midt i undervisningsåret skal løses. Forslagsstillerne var ligeledes opmærksomme på fjernundervisningens muligheder, manglende studiepladser og for få kollegiepladser som hindringer for at uddanne tilstrækkelige lærere i Grønland.

Landsstyremedlem for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke Tommy Marø oplyste, at normeringerne for sidste år og dette skoleår er 1298 og 1259, hvoraf henholdsvis 836 og 888 forskolelærere/lærere var ansat bistået af 372 henholdsvis 314

timelærere. Elevantalprognoserne viser et generelt fald, således at det nuværende elevtal på 10.448 vil falde til 8.987 i 2009 og 8.161 i 2015.

Landsstyret samarbejder med lærernes organisation, de grønlandske kommuners landsforening, Grønlands Seminarium og det pædagogiske udviklingscenter om flere forskellige tilbud for at tiltrække lærerstuderende. Der har været 98 timelærere på kursus og kurser bliver udbudt også i det kommende år.

De politiske partier støttede stort set alle landsstyrets redegørelse for tiltag. Uanset en meget lang og detaljeret debat var der støtte til at den arbejdsgruppe, som allerede er nedsat, arbejder videre.

Punkt 24:

Forslag til forespørgselsdebat om fornyelse af Kirkens organisation.

(Landstingsmedlem Ane Hansen, Inuit Ataqatigiit)

Forslagsstilleren ønskede til indledning at slå fast, at ”den Lutheranske menighed i Grønland er antalmæssigt den største i vort land, derfor kan den Lutheranske menighed siges at være et af de store fællesskaber i samfundet”.

Forslagsstilleren fremførte et ønske om at forbedre Kirkens forhold ud fra den holdning, at ”troen giver styrke på mange områder i dagligdagen”, og at det ”centrale i troen, som er næstekærlighed, fællesskabsfølelse og respekten for sin næste” kommer fra menigheden.

En kirkeskat blev fremført som en mulighed for at frigøre kirken fra den politiske styring, som har efterladt kirker i forfald, kapeller uden elektricitet og menighedsrepræsentanter, præster, kateketer, organister og andre med beklagelser over de meget dårlige økonomiske vilkår.

Landsstyremedlem for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke Tommy Marø oplyste, at han har udvirket en undersøgelse af muligheden for at indføre kirkeskat. Selv om det kan lade sig gøre, er der også problemer ved det. Landsstyremedlemmet nævnte den nærliggende, at den grønlandske befolkning mere aktivt vil tage stilling til deres medlemskab af folkekirken med fare for, at nogle melder sig ud alene for at undgå betaling af kirkeskat.

Desuden er kirken omfattet af bloktilskudsaftalen, således at Grønlands Hjemmestyre modtager midler fra Danmark til finansiering af kirken i Grønland.

Endelig er der en dialog i gang med biskoppen over Grønlands Stift om ændring af kirkeforordningen med henblik på at fjerne kløften mellem administrative og gejstlige opgaver og tilføre biskoppen en større administrativ kompetence.

Landsstyret støtter synspunkterne om vigtigheden af kirken og vil gerne arbejde for, at der sikres kirken gode rammer.

Den efterfølgende debat viste, at der var nogen usikkerhed om Kirkens stilling i samfundet. Således mente Inuit Ataqatigiit (IA), at det er beklageligt, at Kirkens vilkår i dag bestemmes igennem politiske tiltag. IA mente ligeledes, at det vil være en flot gestus, hvis biskoppen vælges af menighedsrådene og præsterne i Grønland – dette vil være med til at sikre demokratiet blandt aktørerne. Endelig var der fra samme parti dels ønske om elektronisk kirkebog dels ønske om overførsel til Skattedirektoratet og Folkeregistret af opgaven. Biskoppens ansættelse som embedsmand under hjemmestyret og ikke som nu af den danske stat var ligeledes blandt forslagene. Ane Hansen redegjorde for ordningen med kirkebøger, som ifølge hende alene er en dansk og en finsk ordning, og hun mente, at aluminiumsindustriens mange ansatte udefra formentlig repræsenterer mange andre religioner, og at registrering derfor ikke bør finde sted i kirkebøgerne.

Landsstyremedlemmet lovede en skriftlig besvarelse af de mere detaljerede spørgsmål, som flere partier havde bragt frem – særligt om midler til kirken og deres fordeling.

Punkt 35:

Forslag til forespørgselsdebat om de store udfordringer med hensyn til rekruttering og fastholdelse af personale, der varetager offentlige kerneydelser.

(Landsstingsmedlem Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqatigiit)

Forslagsstilleren efterlyste bud på konkrete og realiserbare strategier for rekruttering og fastholdelse af personale til socialektoren, sundhedsvæsenet og folkeskolen samt de øvrige uddannelsesinstitutioner. Under indtryk af manglen på arbejdskraft indenfor disse offentlige kerneydelser og skæbnefællesskab med resten af verden på dette område, er udfordringen stor for Grønland til på sigt at gøre landet mere selvforsynende med veluddannet arbejdskraft. Asii Chemnitz Narup ønskede landsstyrets og partiernes bud på, hvorledes problemet kan løses.

Landsstyremedlem for Erhverv, Arbejdsmarked og Erhvervsuddannelser Siverth K. Heilmann imødekom forslagsstilleren med løfte om, at han vil nedsætte en arbejdsgruppe omkring kompetenceudviklingsbehovet i det offentlige for at sikre, at det politiske system har så godt et grundlag som muligt for beslutninger.

Det fremgik af partiernes indlæg og den efterfølgende debat, at det særligt er sundhedsvæsenet, som tynges af vikarer, fordi det ikke er muligt at ansætte og fastholde personale på almindelige varige vilkår.

Kandidatforbundets Parti fandt det modsætningsfyldt, at landstinget tidligere kunne enes om, at der er alvorlige vanskeligheder med at besætte ledige stillinger på vigtige områder i det grønlandske samfund og særligt vanskeligt at rekruttere og fastholde tilkaldt arbejdskraft, og samtidigt senere under landstingssamlingen forventes at vedtage et forslag om, at der yderligere skal tilkaldes 5.500 udefra til anlægsarbejder vedr. et aluminiumsprojekt. Anthon Frederiksen udtrykte bekymring for, at grønlændere igen kan ende med at være tilskuere til udviklingen i deres eget land.

Punkt 36:**Forespørgselsdebat om service- og kvalitetsniveau og dokumentation vedrørende de offentlige serviceydelser – det sociale område – set i lyset af dannelsen af de nye storkommuner.**

(Landstingsmedlem Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqatigiit)

Med udgangspunkt i de store forandringer, som den offentlige sektor vil undergå med reduktion af antallet af kommuner og ændring i byrde- og opgavefordeling mellem kommuner og hjemmestyre ønsker **forslagsstilleren** igangsat et arbejde ”med at dokumentere det nuværende centrale serviceniveau” og desuden ”en brugerundersøgelse af borgernes erfaringer med, forventninger til og ønsker om det sociale serviceapparat”.

Landsstyremedlem for Familie og Sundhed Arkalo Abelsen redegjorde for landsstyrets målsætning om, at den vedtagne gennemførelse af kommunalstrukturreformen skal ske på en sådan måde, at borgerne i den nye storkommune ikke oplever en nedgang i serviceniveauet. Landsstyret vil fortsat føre tilsyn med kommunernes administration af den gældende lovgivning og institutioner. Desuden har landsstyret en række arbejdsgrupper, som skal komme med vurderinger og anbefalinger til opgaveudlægningen på handicapområdet, ældreområdet og døgninstitutionsområdet i forhold til den forestående kommunalstrukturreform.

Det kom frem under debatten, at 30 arbejdsgrupper behandler forskellige spørgsmål i forbindelse med kommuneomlægningen, og at der vil blive afholdt kurser for de kommunale medarbejdere og igangsat oplysningskampagner for at udbrede kendskab til ændringerne i det offentlige borgerservice efter sammenlægningen.

Der var stort set opbakning til landsstyrets tiltag, idet Inuit Ataqatigiit dog ønsker en undersøgelse af borgernes erfaringer med, forventninger til og ønsker vedr. det sociale serviceapparat.

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller

Kopi pr. e-mail: Folketinget
Kongehuset, Kabinetssekretariatet
Samtlige ministerier
Rigsombudsmanden på Færøerne